

(De vroegere stukken zijn gedrukt in de zittingen
1959—1960, 1961—1962, 1962—1963 en 1965—1966)

In het wetsontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht.

I

- A. Artikel 2, eerste lid, letter *b*, wordt vervangen door:
b. coöperatieve verenigingen, daaronder begrepen andere verenigingen op coöperatieve grondslag;.
- B. In het eerste lid, letter *e*, van dit artikel wordt „het tweede lid” vervangen door: het derde lid.
- C. In het eerste lid van dit artikel wordt, onder wijziging van de letteraanduiding „*e*” in *f*, na het bepaalde onder letter *d* ingevoegd:
e. fondsen voor gemene rekening;.
- D. Na het eerste lid van dit artikel wordt, onder vernummering van het tweede tot en met vijfde lid in derde, vijfde, zesde en zevende lid, ingevoegd:
2. Onder een fonds voor gemene rekening wordt verstaan een fonds ter verkrijging van voordelen voor de deelgerechtigden door het voor gemene rekening beleggen of anderszins aanwenden van gelden, mits de deelgerechtigdheid in het fonds is belichaamd in verhandelbare bewijzen van deelgerechtigdheid. Een fonds voor gemene rekening wordt als onderneming aangemerkt. De bewijzen van deelgerechtigdheid worden als verhandelbaar aangemerkt indien voor vervreemding niet de toestemming van alle deelgerechtigden is vereist.
- E. In het tot derde lid vernummerde tweede lid van dit artikel wordt „het eerste lid, letter *e*” vervangen door: het eerste lid, letter *f*.
- F. Na het tot derde lid vernummerde tweede lid van dit artikel wordt ingevoegd:
4. Heeft de oprichting van een lichaam plaatsgevonden naar Nederlands recht, dan wordt voor de toepassing van deze wet het lichaam steeds geacht binnen het Rijk te zijn gevestigd.
- G. In het tot zesde lid vernummerde vierde lid van dit artikel wordt tussen „vennootschap” en „aangenomen” ingevoegd: steeds.
- H. In het tot zevende lid vernummerde vijfde lid van dit artikel wordt „als bedoeld is in het tweede lid” vervangen door: als bedoeld is in het derde lid.

II

- A. In artikel 5, letter *d*, wordt „*Stb.* 1901, 158” vervangen door: *Stb.* 1964, 222.
- B. In het bepaalde onder letter *e* van dit artikel vervalt „en hun bezittingen of hun vermogen een door Ons te bepalen grootte niet te boven gaan”.
- C. In het bepaalde onder letter *g* van dit artikel wordt „(met uitzondering van het Ziekenfondsenbesluit)” vervangen door: met uitzondering van de Ziekenfondswet (*Stb.* 1964, 392).

III

Na artikel 5 wordt ingevoegd:

Artikel 5a. Wij behouden Ons voor onder daartoe te stellen voorwaarden van de belasting vrij te stellen lichamen, bij welke de behartiging van het algemene of het sociale belang op de voorgrond staat en het streven naar winst, hetzij geheel ontbreekt, hetzij van bijkomstige betekenis is.

IV

A. Artikel 7, eerste lid, wordt vervangen door:

1. De winst wordt opgevat en bepaald op de voet van de artikelen 7, 8, letters *a*, *b* en *c*, 9 tot en met 14, 16 en 44b van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (*Stb.* 519), behoudens voor zover bij of krachtens deze wet of krachtens artikel 18 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 anders is bepaald, dan wel uit het verschil in wezen tussen de belastingplichtige en een natuurlijk persoon het tegendeel voortvloeit.

B. In het tweede lid van dit artikel wordt „1960” vervangen door: 1964 en wordt „een vierde gedeelte” telkens vervangen door: een derde gedeelte.

V

A. In artikel 8, eerste lid, letter *b*, wordt „leden of deelnemers” vervangen door: leden, deelnemers of deelgerechtigden.

B. In het eerste lid, letter *g*, van dit artikel wordt „artikel 2, eerste lid, letter *e*” vervangen door: artikel 2, eerste lid, letter *f*.

C. Het eerste lid, letter *h*, van dit artikel wordt vervangen door:

h. uitdelingen van een coöperatieve vereniging uit de daartoe beschikbare over het jaar genoten winst, naar de maatstaf van de door of jegens de leden in dat jaar verrichte prestaties, voor zover die uitdelingen zijn toegekend aan leden, natuurlijke personen, tot het op de voet van het tweede lid bepaalde gedeelte, met dien verstande dat dit gedeelte wordt vermeerderd met f 5000 tot ten hoogste het bedrag van de uitdelingen aan laatstbedoelde leden.

D. Het tweede lid van dit artikel wordt vervangen door:

2. Het in het eerste lid, letter *h*, bedoelde gedeelte is het deel dat zich tot het geheel van die uitdelingen verhoudt als het gedeelte van de totale kosten van de vereniging over het jaar dat betrekking heeft op door of jegens de leden verrichte prestaties, zich verhoudt tot die totale kosten. Bij de berekening van het gedeelte van de totale kosten komen als door de leden geleverde goederen slechts in aanmerking die welke door hen in eigen onderneming zijn voortgebracht, komen aan de leden geleverde goederen, indien zij door de vereniging zelf vervaardigd zijn, slechts in aanmerking tot de daarin verwerkte grondstoffen en komen als op goederen betrekking hebbende kosten uitsluitend in aanmerking die welke aan de leveranciers zelf ten goede zijn gekomen. Onder prestaties worden, mede voor de toepassing van het eerste lid, letter *h*, niet begrepen kapitaalverstrekkingen door leden als zodanig.

E. Het derde lid van dit artikel vervalt.

VI

A. In artikel 9 vervallen, onder nummering van de bestaande tekst als eerste lid, in het bepaalde onder letter *a* na „gedaan” de komma en de daaropvolgende woorden.

B. Het bepaalde onder letter *c* van de tot eerste lid genummerde tekst van dit artikel wordt vervangen door:

c. vergoedingen voor kapitaalverstrekkingen door oprichters, aandeelhouders, leden, deelnemers of deelgerechtigden als zodanig.

C. In het bepaalde onder letter *e* van de tot eerste lid genummerde tekst van dit artikel wordt „loterijbelasting” vervangen door: kansspelbelasting.

D. Aan de tot eerste lid genummerde tekst van dit artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Tot de in het eerste lid, letter *c*, bedoelde kapitaalverstrekkingen worden mede gerekend inleggelden van een coöperatieve vereniging, aandelen in een waarborgfonds, alsmede schuldvorderingen van de aldaar bedoelde personen tot het bedrag ten belope waarvan deze vorderingen zijn achtergesteld bij een of meer niet-bevoorrechte schuldvorderingen dan wel tot het bedrag ten belope waarvan de gerechtigde zich aansprakelijk heeft gesteld voor schuldvorderingen van derden op of aansprakelijk is voor tekorten van het lichaam.

VII

Artikel 11 wordt vervangen door:

Artikel 11. Bij het bepalen van de winst blijft buiten aanmerking de winst behaald met het beheren van spaargelden die bij de inleg als zodanig zijn toevertrouwd, indien de belastingplichtige zich volgens doel en feitelijke werkzaamheid hoofdzakelijk wijdt aan het bevorderen van het sparen door kleine spaarders of door personeel van een of meer ondernemingen, tenzij de belastingplichtige regelmatig kredieten verleent voor bedrijfsdoeleinden.

VIII

A. In artikel 12, eerste lid, wordt „een deelneming heeft gehad in een vennootschap welke kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld of lid is geweest van een coöperatieve vereniging of een andere vereniging op coöperatieve grondslag” vervangen door: een deelneming heeft gehad in een vennootschap welke kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld of in een fonds voor gemene rekening, dan wel lid is geweest van een coöperatieve vereniging.

B. Na het eerste lid van dit artikel wordt, onder vernummering van het tweede tot en met zevende lid in derde tot en met achtste lid, ingevoegd:

2. Het eerste lid vindt geen toepassing ten aanzien van een belastingplichtige die als beleggingsinstelling is aangemerkt. Het is mede niet van toepassing op een deelneming in een beleggingsinstelling en op uitdelingen die door een naamloze vennootschap of door een fonds voor gemene rekening ter beschikking worden gesteld binnen acht maanden na het einde van het tijdvak waarover het lichaam als beleggingsinstelling is aangemerkt. Het eerste lid is wel van toepassing op uitdelingen die ter beschikking worden gesteld binnen acht maanden na de aanvang van een zodanig tijdvak en geen winst van dat tijdvak bevatten.

C. In het tot vijfde lid vernummerde vierde lid van dit artikel wordt „de vennootschap waarin de belastingplichtige deelneemt of de vereniging” vervangen door: de vennootschap of het fonds waarin de belastingplichtige deelneemt, dan wel de vereniging.

D. Aan het tot zesde lid vernummerde vijfde lid van dit artikel wordt toegevoegd: Een deelneming in een fonds voor gemene rekening hetwelk binnen het Rijk is gevestigd wordt aanwezig geacht, indien de belastingplichtige ten minste vijf percent van het aantal der bij het begin van het jaar in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid in dit fonds bezit. Daarbij wordt het aantal andere dan enkelvoudige bewijzen van deelgerechtigdheid herleid tot een daarmee overeenstemmend aantal enkelvoudige bewijzen.

E. Aan het tot zevende lid vernummerde zesde lid van dit artikel wordt toegevoegd: Een bezit aan bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds voor gemene rekening dat niet binnen het Rijk is gevestigd, wordt niet als een deelneming beschouwd.

F. In het tot achtste lid vernummerde zevende lid van dit artikel wordt „een aandelenbezit” vervangen door: een aandelenbezit of een bezit van bewijzen van deelgerechtigdheid, en wordt „dat aandelenbezit” vervangen door: dat bezit.

IX

A. In artikel 13 wordt, onder nummering van de bestaande tekst als eerste lid, „mits de latere heffing van vennootschapsbelasting over deze winst is verzekerd en de overdracht plaats vindt tegen uitreiking van aandelen in of toekenning van het lidmaatschap van de andere belastingplichtige” vervangen door: mits de latere heffing van vennootschapsbelasting over deze winst is verzekerd, de overdracht plaatsvindt tegen uitreiking van aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid in of tegen toekenning van het lidmaatschap van de andere belastingplichtige en deze andere belastingplichtige niet reeds in het bezit is van alle of nagenoeg alle aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid in de eerstbedoelde belastingplichtige of niet het enige of nagenoeg het enige lid is van de eerstbedoelde belastingplichtige.

B. Aan de tot eerste lid genummerde tekst van dit artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:

2. Ten aanzien van een fonds voor gemene rekening is het eerste lid van overeenkomstige toepassing in geval van overgang van bezittingen van dat fonds.

X

In artikel 14 vervalt „voor”.

XI

In artikel 16, derde lid, wordt „artikel 41, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: artikel 49, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en wordt „Wet op de loonbelasting 1960” vervangen door: Wet op de loonbelasting 1964 (*Stb.* 521).

XII

In artikel 17 wordt „artikel 8, letter c, van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: artikel 8, letter d, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 en wordt „artikel 17 van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: artikel 18 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

XIII

A. Artikel 18, aanhef, wordt vervangen door:

Artikel 18. Indien in het land waar de onderneming is gevestigd een overeenkomstig standpunt wordt ingenomen, wordt niet als het drijven van een binnenlandse onderneming door een niet binnen het Rijk gevestigd lichaam aangemerkt.

B. In het bepaalde onder letter b van dit artikel wordt de komma na „station” vervangen door een punt; hetgeen daarna volgt vervalt.

XIV

A. In artikel 19 vervalt het vierde lid en wordt het vijfde tot en met zevende lid vernummerd in vierde tot en met zesde lid.

B. Het tot zesde lid vernummerde zevende lid van dit artikel wordt vervangen door:

6. Verliezen van een lichaam dat zijn onderneming geheel of nagenoeg geheel heeft gestaakt worden niet verrekend met winsten van volgende jaren tenzij deze winsten uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten goede kunnen komen aan diegenen die aandeelhouder, lid, deelnemer of deelgerechtigde waren op het tijdstip waarop het lichaam zijn onderneming geheel of nagenoeg geheel heeft gestaakt dan wel aan hun rechtsopvolgers krachtens huwelijksvermogensrecht of erfrecht.

XV

A. In artikel 20, eerste lid, wordt „het voorafgaande jaar” vervangen door: voorafgaande jaren.

B. In het vierde lid van dit artikel wordt „artikel 19, vijfde lid” vervangen door: artikel 19, vierde lid.

C. Het vijfde lid van dit artikel wordt vervangen door:

5. Artikel 52, vierde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 vindt overeenkomstige toepassing.

XVI

Artikel 21 wordt vervangen door:

Artikel 21. 1. De belasting bedraagt 45 percent van het belastbare bedrag of van het belastbare binnenlandse bedrag.

2. Ten aanzien van kredietverenigingen op onderlinge of op coöperatieve grondslag welke geen andere kredieten verlenen dan aan leden die tot de plaatselijke gemeenschap behoren, en over de eigen middelen geen uitdeling doen, bedraagt de belasting drie vierden van de op de voet van het eerste lid berekende belasting.

XVII

In artikel 22, eerste en derde lid, wordt „artikel 49 van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: artikel 58 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

XVIII

In artikel 24 wordt „loterijbelasting” vervangen door: kansspelbelasting.

XIX

Artikel 27 wordt vervangen door:

Artikel 27. Wij behouden Ons voor bij algemene maatregel van bestuur:

a. binnen het Rijk gevestigde naamloze vennootschappen en fondsen voor gemene rekening welke doel en feitelijke werkzaamheid bestaan in het beleggen van vermogen uitsluitend of nagenoeg uitsluitend in effecten, onroerend goed en hypothecaire schuldvorderingen als beleggingsinstelling aan te merken, zulks onder daarbij te stellen voorwaarden;

b. nadere, van de bepalingen van deze wet afwijkende, regelen te geven met betrekking tot de heffing van de belasting van beleggingsinstellingen;

c. regelen te geven ten aanzien van binnen het Rijk wonende of gevestigde houders van aandelen en bewijzen van deelgerechtigdheid in beleggingsinstellingen met betrekking tot verrekening van niet binnen het Rijk bij wijze van inhouding geheven belasting op door die instellingen ontvangen dividenden en andere opbrengsten;

alsmede andere in het kader der wet passende nadere regelen te geven ter aanvulling van in de wet geregelde onderwerpen.

XX

Artikel 28 wordt vervangen door:

Artikel 28. 1. De inspecteur stelt het bedrag van de bij het einde van het jaar waarover voor het laatst belasting wordt geheven volgens het Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 (*Verord. bl.* 51) bestaande egalisatiereserve in de zin van de *Zesde Aanvullingsbeschikking Vennootschapsbelasting 1942 (Stcrt. 1945, 101)* bij beschikking vast. Daarbij wordt de reserve, indien zij is gevormd met een herleide overgangsreserve als beginsaldo, verminderd met de laatstbedoelde reserve, voor zover deze nog in de egalisatiereserve aanwezig is.

2. Indien enig feit grond oplevert voor het vermoeden dat het in het eerste lid bedoelde bedrag te laag is vastgesteld, kan de inspecteur de beschikking bij uitspraak herzien. Artikel 52, vierde lid, tweede en derde volzin, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is van toepassing.

3. De egalisatiereserve wordt bij staking van de verzekeringsonderneming in de winst opgenomen. Overtreft de reserve bij het einde van een jaar het vermogen, verminderd met het ge-

storte kapitaal en met de overige toelaatbare reserves en vermeerderd met de nog niet verrekende verliezen, dan wordt het meerdere aan de winst van het jaar toegevoegd. Voor het bepalen van het vermogen op dat tijdstip worden mede als schulden aangemerkt de bij het bepalen van de winst niet in aftrek komende uitdelingen en daarmee gelijkgestelde betaalingen, die na dat tijdstip plaatsvinden doch betrekking hebben op boekjaren welke op dat tijdstip reeds waren geëindigd.

4. Ten aanzien van belastingplichtigen die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend als schadeverzekeraar optreden wordt met de egalisatiereserve bij voorrang verrekend het bedrag van het verlies, dat met de belastbare winsten, onderscheidenlijk de binnenlandse inkomens, van de vijf voorafgaande jaren niet kan worden verrekend. Ten aanzien van de overige belastingplichtigen die als verzekeraar optreden wordt, onverminderd het bepaalde in het derde lid, met ingang van het jaar waarover voor het eerst belasting wordt geheven volgens deze wet gedurende een periode van vijf jaren van de egalisatiereserve een zodanig bedrag aan de winst toegevoegd dat de reserve aan het einde van een jaar niet meer bedraagt dan zoveel vijfde gedeelten van het op de voet van het eerste lid vastgestelde bedrag als het aantal jaren dat van die periode nog niet is verstreken.

XXI

A. In artikel 29 wordt, onder vernummering van het eerste tot en met vierde lid in vierde tot en met zevende lid, ingevoegd:

1. Het bedrag waarmede een egalisatiereserve ingevolge het bepaalde in artikel 28, eerste lid, is verminderd, wordt omgevormd tot een, dan wel gevoegd bij de onbelaste reserve als is bedoeld in artikel 3 van de Wet Belastingherziening 1950 (*Stb.* K 423), met dien verstande dat dit bedrag voor 60 percent in de onbelaste reserve wordt opgenomen indien de egalisatiereserve vóór de aanvang van het jaar, waartoe 1 januari 1950 behoort, is gevormd met een herleide overgangsreserve als beginsaldo.

2. De inspecteur stelt het bedrag dat in de onbelaste reserve wordt opgenomen bij beschikking vast. Tenzij reeds een onbelaste reserve bestaat, wordt bij de beschikking tevens vastgesteld het vermogen van de onderneming, verminderd met de toelaatbare reserves, een en ander bij de aanvang van het jaar waarover voor het eerst belasting wordt geheven volgens deze wet. Voor het bepalen van het vermogen op dat tijdstip vindt artikel 28, derde lid, derde volzin, overeenkomstige toepassing.

3. Indien enig feit grond oplevert voor het vermoeden dat het in de onbelaste reserve opgenomen bedrag of het op de voet van het tweede lid verminderde vermogen te laag is vastgesteld kan de inspecteur de beschikking bij uitspraak herzien. Artikel 52, vierde lid, tweede en derde volzin, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 is van toepassing.

B. In het tot vierde lid vernummerde eerste lid van dit artikel wordt „artikel 57 van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: artikel 69 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, wordt in het bepaalde onder letter *a* „tweede lid” vervangen door: derde lid en wordt in het bepaalde onder letter *b* „artikel 28, tweede lid” vervangen door: het tweede lid.

C. In het tot vijfde lid vernummerde tweede lid van dit artikel wordt „artikel 12, vierde lid” vervangen door: artikel 12, vijfde lid.

D. Het tot zesde lid vernummerde derde lid van dit artikel wordt vervangen door:

6. Ingeval een naamloze vennootschap bij de aanvang van het jaar waarover voor het eerst belasting wordt geheven volgens deze wet, aandelen bezit in een andere naamloze vennootschap die krachtens een beschikking als bedoeld is in artikel 32, zesde lid, deel uitmaakt of heeft uitgemaakt van een fiscale eenheid, waartoe ook de eerstbedoelde vennootschap behoort of heeft behoord, blijft artikel 12 buiten toepassing ten aanzien van koerswinsten op die aandelen, welke

worden behaald binnen tien jaren na het tijdstip waarop de andere vennootschap geen deel meer uitmaakt van die fiscale eenheid.

E. In het tot zevende lid vernummerde vierde lid van dit artikel wordt: „de artikelen 59 en 60 van de Wet op de inkomstenbelasting 1960” vervangen door: de artikelen 72, 73 en 84, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964.

XXII

Na artikel 29 wordt ingevoegd:

Artikel 29a. 1. Artikel 12, eerste lid, is niet van toepassing op een deelneming in een naamloze vennootschap welke is aangemerkt als effecten-beleggingsmaatschappij in de zin van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen (*Stcrt.* 1947, 249).

2. Artikel 12, tweede lid, laatste volzin, is niet van toepassing op uitdelingen die ter beschikking worden gesteld hetzij door naamloze vennootschappen, bij welke de aanvang van het tijdvak waarover zij worden aangemerkt als beleggingsinstelling, aansluit op het einde van het jaar waarover zij voor het laatst als effecten-beleggingsmaatschappij in de zin van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen zijn aangemerkt, hetzij door fondsen voor gemene rekening bij welke de aanvang van dat tijdvak samenvalt met het tijdstip waarop deze wet van toepassing wordt.

3. Wij behouden Ons voor bij algemene maatregel van bestuur, zo nodig onder daarbij te stellen voorwaarden, regelen te geven:

a. betreffende de koersverschillenreserve in de zin van artikel 2 van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen;

b. ingevolge welke een algemene beleggingsmaatschappij die krachtens een beschikking, genomen op grond van artikel 5 van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen, wordt geacht te zijn gesplitst in een moedermaatschappij en een dochtermaatschappij, de aan de dochtermaatschappij toegerekende vermogensbestanddelen kan inbrengen in een op te richten naamloze vennootschap tegen uitreiking van aandelen in deze vennootschap zonder dat ter zake vennootschapsbelasting, registratierecht, schenkingsrecht of omzetbelasting is verschuldigd;

c. ten aanzien van binnen het Rijk gevestigde naamloze vennootschappen welker feitelijke werkzaamheid sedert 1 januari 1942 bestaat in het beleggen van vermogen uitsluitend of nagenoeg uitsluitend in onroerende goederen en waarvan alle of nagenoeg alle aandelen sedert dat tijdstip onafgebroken eigendom zijn geweest van natuurlijke personen of hun rechtsopvolgers krachtens erfrecht, huwelijksvermogensrecht of schenking, ten einde voor deze vennootschappen de overgang naar de regeling voor beleggingsinstellingen met ingang van het jaar waarover voor het eerst belasting wordt geheven volgens deze wet, te vergemakkelijken.

XXIII

A. In artikel 30 wordt, onder nummering van de bestaande tekst tot tweede lid, ingevoegd:

1. Met betrekking tot de eerste twee jaren waarover de belasting volgens deze wet wordt geheven geldt het bepaalde in artikel 11 mede indien de aldaar bedoelde belastingplichtige zich niet hoofdzakelijk, doch wel in belangrijke mate wijdt aan het bevorderen van het sparen.

B. In de tot tweede lid genummerde bestaande tekst van dit artikel wordt „artikel 21, zesde lid” vervangen door: artikel 21, tweede lid.

XXIV

In artikel 31 wordt „Artikel 19, vijfde lid” vervangen door: Artikel 19, vierde lid.

XXV

Na artikel 31 worden ingevoegd de artikelen 31a, 31b en 31c, luidende:

Artikel 31a. De Wet op de inkomstenbelasting 1964 wordt als volgt gewijzigd:

a. na artikel 44 wordt ingevoegd:

Artikel 44a. 1. Voor de toepassing van deze wet worden bewijzen van deelgerechtigdheid in fondsen voor gemene rekening als omschreven zijn in artikel 2, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1960 met inachtneming van het bepaalde in de volgende leden gelijkgesteld met aandelen in naamloze vennootschappen.

2. Voor zover winsten van een fonds voor gemene rekening worden bestemd om te gelden als storting op aan deelgerechtigden uit te geven of reeds uitgegeven bewijzen van deelgerechtigdheid wordt het aan elk van die bewijzen als storting toe te rekenen bedrag als uitkering beschouwd.

3. Gehele of gedeeltelijke teruggaaf van hetgeen op bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds voor gemene rekening is gestort wordt als uitkering beschouwd, voor zover het vermogen van het fonds uitgaat boven hetgeen op de in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid is gestort.

4. Voor het bepalen van de mate waarin een belastingplichtige deelneemt in een fonds voor gemene rekening wordt zijn bezit aan bewijzen van deelgerechtigdheid in het fonds uitgedrukt in het aantal der in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid waarbij het aantal andere dan enkelvoudige bewijzen van deelgerechtigdheid wordt herleid tot een daarmee overeenstemmend aantal enkelvoudige bewijzen.

Artikel 44b. In geval van uitreiking van aandelen aan aandeelhouders van een naamloze vennootschap welke voor de heffing van de vennootschapsbelasting wordt aangemerkt als een beleggingsinstelling, wordt, met betrekking tot aandelen die tot het vermogen van een onderneming behoren, de nominale waarde steeds als dividend beschouwd voor zover niet blijkt dat storting heeft plaatsgevonden of zal plaatsvinden. Bijschrijving op die aandelen wordt met uitreiking van aandelen gelijkgesteld.

Artikel 44c. In geval van inkoop van aandelen welke uitsluitend kunnen worden uitgegeven aan binnen het Rijk wonende natuurlijke personen wier belastbare inkomen in het kalenderjaar voorafgaande aan dat van uitgifte, niet meer heeft bedragen dan een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen bedrag, worden de inkomsten uit vermogen ten hoogste gesteld op het bedrag dat het verschil vormt tussen hetgeen ter zake van de inkoop wordt ontvangen en hetgeen bij de uitgifte van de aandelen door de houder of diens rechtsvoorganger is opgeofferd.;

b. in artikel 49, eerste lid, letter a, wordt „winst uit binnenlandse onderneming” vervangen door: winst uit binnenlandse onderneming in de zin van artikel 48, vierde lid;

c. aan het bepaalde in artikel 79 wordt, onder vervanging van de punt aan het slot door een komma, toegevoegd: met dien verstande dat ten aanzien van bewijzen van deelgerechtigdheid dit tijdstip wordt vervangen door 1 januari 1970.;

d. na artikel 80 wordt ingevoegd:

Artikel 80a. Bij het bepalen van hetgeen gemiddeld is gestort op bewijzen van deelgerechtigdheid in een met ingang van 1 januari 1970 belastingplichtig geworden fonds voor gemene rekening wordt het bij de aanvang van de belastingplicht aanwezige vermogen aangemerkt als op dat tijdstip te zijn gestort. Tot dit vermogen worden niet gerekend na 1 januari 1968 behaalde en niet uitgekeerde voordelen, welke, zo zij vóór het eerstbedoelde tijdstip zouden zijn uitgekeerd aan niet tot het vermogen van een onderneming gerechtigde binnenlandse belastingplichtigen, als inkomsten uit vermogen zouden zijn aangemerkt.

Artikel 31b. In artikel 4, derde lid, letter c, en artikel 4, vierde lid, van de Wet op de vermogensbelasting 1964 (*Stb.* 520) wordt: „aandelen en winstbewijzen” vervangen door: aandelen, winstbewijzen en bewijzen van deelgerechtigdheid.

Artikel 31c. De Wet op de dividendbelasting 1965 (*Stb.* 621) wordt als volgt gewijzigd:

a. in artikel 1 wordt na het eerste lid, onder vernummering van het tweede lid tot derde lid, ingevoegd:

2. Waar in deze wet wordt gesproken van vennootschap wordt daaronder mede verstaan een fonds voor gemene rekening als omschreven is in artikel 2, tweede lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1960. Artikel 44a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (*Stb.* 519) is van overeenkomstige toepassing.;

b. in artikel 4, eerste lid, wordt de aanhef vervangen door:

1. Inhouding van belasting blijft achterwege ten aanzien van de uitdelingen van krachtens artikel 27 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1960 als beleggingsinstelling aangemerkte vennootschappen, op aandelen welke;

c. in artikel 4, eerste lid, letter a, vervalt: (*Stb.* 519);

d. artikel 4, tweede lid, wordt vervangen door:

2. Inhouding van de belasting mag achterwege blijven ten aanzien van de opbrengsten van aandelen en winstbewijzen welke ingevolge artikel 12 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1960 bij het bepalen van de winst van de tot de opbrengst gerechtigde buiten aanmerking blijven, alsmede ten aanzien van de door Onze Minister onder door hem te stellen voorwaarden aangewezen opbrengsten van aandelen, winstbewijzen en winstdelende obligaties waartoe gerechtigd zijn vennootschappen die krachtens artikel 27 van die wet als beleggingsinstelling zijn aangemerkt.

XXVI

A. In artikel 32 wordt het vierde lid vervangen door:

4. De in het eerste en het tweede lid bedoelde regelingen blijven van toepassing met betrekking tot jaren voorafgaande aan die waarop deze wet van toepassing is. De in het derde lid bedoelde regeling blijft van toepassing met betrekking tot commissarisloon, genoten voor 1 januari 1970.

B. Het vijfde lid van dit artikel wordt vervangen door:

5. Hoofdstuk IV is voor zoveel nodig mede van toepassing op naar de bepalingen van het Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 te berekenen verliezen, winsten en binnenlandse inkomens.

C. In het zevende lid van dit artikel wordt „artikel 19, vijfde lid” vervangen door: artikel 19, vierde lid.

XXVII

In artikel 33 wordt „zulks met ingang ten vroegste van het tijdstip waarop deze wet in werking treedt” vervangen door: zulks met ingang ten vroegste van 1 januari 1970.

XXVIII

Artikel 34 wordt vervangen door:

Artikel 34. 1. Deze wet treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het *Staatsblad* waarin zij is geplaatst.

2. Deze wet en de met het oog op de invoering krachtens of in verband met deze wet te stellen regelen vinden voor het eerst toepassing met betrekking tot het jaar dat met of in 1969 aanvangt.

3. In afwijking van het tweede lid:

a. vinden de bepalingen voor zover zij betrekking hebben op dan wel verband houden met fondsen voor gemene rekening, voor het eerst toepassing met ingang van 1 januari 1970;

b. blijft artikel 10 buiten toepassing met betrekking tot commissarisloon dat ter beschikking is gesteld voor 1 januari 1970.

4. Deze wet kan worden aangehaald als: Wet op de vennootschapsbelasting 1960.

Algemene toelichting

Het overleg tussen Regering en Parlement inzake het ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960 werd onderbroken door de val van het kabinet-Marijnen en het als gevolg daarvan aftreden van de toenmalige bewindslieden van Financiën.

Onder het daaropvolgende kabinet-Cals werd door de toenmalige bewindslieden van Financiën, Minister Vondeling en Staatssecretaris Hoefnagels bij brief van 20 september 1965 (Zitting 1965-1966 - 8307) een nota van wijziging op het aanhangige ontwerp in uitzicht gesteld. Volgens deze brief zouden de wijzigingen in hoofdzaak betreffen een andere wijze van verzachting van de zgn. dubbele heffing op uitgedeelde dividenden en een ander regime voor de belastingheffing van coöperaties en van beleggingsmaatschappijen.

Inmiddels hebben de ondergetekenden zich beraden over het ontwerp van wet en de in de bedoelde brief aan de orde gestelde onderwerpen.

Verzachting van de zgn. dubbele heffing op uitgedeelde winsten

Zoals de ondergetekenden reeds in de memorie van antwoord op het ontwerp van Wet tot verlenging van de tijdelijke verhoging van de accijns op benzine (Zitting 1967-1968 - 9315) hebben medegedeeld, staat het kabinet niet afwijzend tegen een zekere verzachting van de zgn. dubbele heffing op uitgedeelde vennootschapswinsten, doch heeft het na grondige overweging besloten deze zaak voorlopig te laten rusten. Zij stellen het op prijs de aldaar vermelde motieven op deze plaats te herhalen.

„Welke oplossing men ook kiest voor de vorenbedoelde drukverzachting, tegen elke oplossing bestaan allerlei bezwaren. De bekende systemen zijn: de in het ontwerp voor de nieuwe vennootschapsbelasting gekozen methode van het gedifferentieerde tarief, de door het voorlaatste kabinet aangekondigde methode van verrekening bij de inkomstenbelasting en de aftrek van een primair dividend bij de vaststelling van de aan vennootschapsbelasting onderworpen winst. Men zou als vierde methode nog kunnen denken aan vermindering van de fiscale winst met een bepaald gedeelte van het uitgekeerde dividend.

Al deze methoden leiden onvermijdelijk tot velerlei niet geringe complicaties. Zij verzwaren de belastingheffing met een aantal ingewikkeldheden. Ook in de internationale verhoudingen stuit men op allerlei moeilijkheden. Daar komt bij dat - welke methode men ook kiest - het verlichten van de belastingdruk op uitgedeelde vennootschapswinsten voor de schatkist een belangrijk verlies oplevert. Onder de huidige omstandigheden zou dan ook een eventuele maatregel gepaard moeten gaan met een tariefsverhoging van enkele punten.

Een belangrijk motief voor het kabinet om deze aangelegenheid op dit moment te laten rusten, is het feit dat het nog in het geheel niet duidelijk is in welke richting de E.E.G.-ontwikkelingen op dit punt zullen gaan. Een regeling als deze is dermate ingrijpend dat het stellig moet worden vermeden een maatregel te treffen die binnen betrekkelijk korte tijd door een andere zou moeten worden vervangen. Het is uit dit oogpunt raadzaam in ieder geval te wachten tot de ontwikkelingen binnen de E.E.G., die op dit gebied gaande zijn, verder zijn voortgeschreden.”

De beslissing om de verzachting van de dubbele heffing voorlopig te laten rusten, betekent dat de in de leden 2 tot en met 5 en 7 tot en met 10 van artikel 21 van het voorliggende ontwerp voorgestelde vermindering van het tarief met 15 punten voor dat gedeelte van de winst dat aan aandeelhouders wordt uitgekeerd, komt te vervallen. Tot wijziging van het in artikel 21, eerste lid, van het ontwerp op 45 percent gestelde tarief van de belasting zien de ondergetekenden geen aanleiding. Vergelijken met de krachtens het Besluit geldende 46 percent gaat het tarief daardoor één punt naar beneden. Daarin kan een zekere

tegemeetkoming worden gezien voor het wegvallen van de vroeger in uitzicht gestelde verlichting van druk op vennootschapswinsten. Hiertegenover staat dat blijkens het overzicht van de budgettaire gevolgen, opgenomen aan het slot van deze toelichting, uit de andere wijzigingen per saldo een verhoging van de belastingopbrengst voortvloeit van 105 mln., zodat uiteindelijk een meeropbrengst van 55 mln. resteert.

Coöperaties

Met de analyse van de coöperaties, zoals die wordt gegeven in de memorie van toelichting op het wetsontwerp en nader wordt uitgewerkt in de memorie van antwoord, kunnen de ondergetekenden zich tot op zekere hoogte verenigen. Een beschouwing die de coöperatieve ondernemingen volledig geïntegreerd acht met de ondernemingen van de leden, zodat, met enige restricties, òf een volledige vrijstelling van vennootschapsbelasting voor elke aan de leden gedane betaling - onder welke naam ook - òf een volledige verrekening van over betalingen aan leden geheven vennootschapsbelasting met de inkomstenbelasting van die leden (welke verrekening in de brief van 20 september 1965 in uitzicht wordt gesteld) op haar plaats zou zijn, doet naar hun mening tekort aan de economische realiteit dat, in het bijzonder bij zgn. topcoöperaties en bij grote coöperaties, van integratie met de ondernemingen van de leden niet of slechts in geringe mate kan worden gesproken. Anderzijds dient in het bijzonder bij de kleinere en eenvoudige coöperatieve ondernemingen, een zekere, naar graad verschillende, mate van integratie met de ondernemingen van de leden te worden aangenomen zodat een in de vennootschapsbelasting betrekken ook van dat gedeelte van de winst dat op grond van die integratie geacht moet worden alleen aan de ondernemingen van de leden toe te komen, strijdig zou zijn met de maatschappelijke werkelijkheid.

De, zij het forfaitaire, oplossing die het ontwerp geeft, waarin de hierboven geschetste uitersten worden vermeden terwijl toch getracht wordt de graad van integratie tussen een coöperatieve onderneming en de ondernemingen van de leden tot uitdrukking te brengen, achten de ondergetekenden een geslaagde poging het moeilijke vraagstuk van de belastingheffing van coöperaties tot een oplossing te brengen. Voorshands zien zij geen betere oplossing, die in voldoende mate recht doet wederaren, enerzijds aan de eis dat de concurrentieverhouding tussen n.v.'s en coöperaties door de fiscale wetgever niet mag worden scheefgetrokken, hetgeen inhoudt dat de belastingheffing voor beide rechtsvormen op dezelfde leest geschoeid is, en anderzijds aan de van coöperatieve zijde bij herhaling naar voren gebrachte stelling, dat het bijzondere karakter der coöperatie als onderneming, waarbij het risico van de bedrijfsvoering in meerdere of mindere mate wordt gedragen door de leden voor zover deze tevens handelen in hun kwaliteit van leveranciers, meebrengt dat het dragen van dit risico door de wetgever bij de vaststelling van de fiscale winst in aanmerking dient te worden genomen.

De genuanceerde beschouwingwijze van de ondergetekenden ten aanzien van het huidige wetsontwerp heeft hen met name ten aanzien van één punt tot een andere zienswijze gebracht. Bedoeld wordt de bepaling volgens welke de door een coöperatie aangelegde prijzen dienen te worden gecorrigeerd tot prijzen die met uitschakeling van de invloed van het lidmaatschap zijn of zouden zijn gevormd. Tegen deze bepaling is van een aantal zijden groot verzet gerezen, een verzet waaraan ondergetekenden niet voorbij willen gaan, te meer niet nu hen gebleken is hoezeer dit verzet mede zijn grondslag vindt in een beschouwingwijze omtrent het wezen der coöperatieve verenigingen, welke voor hen die deze rechtsvorm zeer na staan, een diep gewortelde overtuiging vormt. Daar komt als overweging van meer praktische aard bij dat de bewuste bepaling, hoewel zij niet als zodanig is bedoeld, mogelijk ertoe zou kunnen leiden dat zelfs een bestaande marktprijs zou dienen te worden gecorrigeerd, bijvoorbeeld in een geval dat de leden van coöperaties in een branche, waarin de coöperaties een de prijs-

zetting sterk beïnvloedende positie innemen, een sterke aan- drang op de prijzen weten uit te oefenen. Ook uit een andere overweging van praktische aard lijkt de onderhavige bepaling niet bijster gelukkig. Zij dwingt er immers toe voor iedere co- operatie een diepgaand onderzoek in te stellen naar de vraag of en, zo ja, in welke mate de aan de leden vergoede of in rekening gebrachte prijzen invloed hebben ondergaan van hun lidmaat- schap. De ondergetekenden geven er dan ook de voorkeur aan te blijven bij de huidige praktijk, die de mogelijkheid tot prijs- correcties doet stoelen op de – ook voor andere ondernemings- vormen dan coöperaties geldende – algemene regel, neergelegd in artikel 7 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. De uit- sluitend voor coöperaties dwingend voorgeschreven correctie- plicht wordt dan teruggebracht tot een algemene correctie- bevoegdheid.

Immiddels realiseren zij zich daarbij dat de vervanging van een bijzondere correctieplicht door de algemene correctie- bevoegdheid van meer dan alleen formele betekenis is. Hoewel het te ver zou gaan om te stellen, dat in de oorspronkelijke be- paling de bewijslast, dat een bepaalde betaling aan een lid het karakter van prijs droeg, volledig op de coöperatie rustte, mag naar hun mening toch worden gezegd, dat bij de oorspronkelijke bijzondere correctieplicht het accent van de bewijslast in mindere mate op de inspecteur werd gelegd dan thans het geval zal zijn nu aan de inspecteur slechts de algemene correctie- bevoegdheid gebleven is. Bij deze algemene correctiebevoegd- heid welke de inspecteur voor alle aan de vennootschapsbelas- ting onderworpen belastingplichtigen toekomt, wordt in de regel niet tot correctie overgegaan indien het om betrekkelijk niet be- langrijke posten gaat.

Beleggingsinstellingen

Evenals hun ambtsvoorgangers zijn de ondergetekenden van oordeel dat het verlenen van een gunstig regime aan beleg- gingsmaatschappijen de strekking dient te hebben van een tegemoetkoming ten gunste van onder de inkomstenbelasting val- lende belastingplichtigen die voor de belegging van hun mid- delen de vorm kiezen van het nemen van een belang in n.v.'s, die speciaal op beleggingen in effecten – c.q. bijkomstig ook in andere beleggingsobjecten – zijn gericht (memorie van ant- woord, blz. 41, linkerkolom, alsmede de brief van 20 septem- ber 1965, blz. 5, linkerkolom).

De door hun ambtsvoorgangers voorgestelde stelsels hebben dit gemeen, dat daarin de mogelijkheid wordt open gelaten tot zelfstandiging van de beleggingsmaatschappij door het oppotten van beleggingsopbrengsten.

De ondergetekenden zijn evenwel van oordeel, dat een zoda- nige mogelijkheid afbreuk doet aan de relatie tussen de beleg- ger en diens wezenlijke inkomensbronnen, te weten de beleg- gingen van de als tussenschakel fungerende beleggingsmaat- schappij. Deze relatie brengt naar hun oordeel mede dat de door een beleggingsmaatschappij verkregen beleggingsop- brengsten direct en ten volle dienen door te stromen naar de onder de inkomstenbelasting vallende belastingplichtigen. Aan- gezien de hoogte van die beleggingsopbrengsten niet afwijkt van de hoogte van hetgeen bij rechtstreekse belegging wordt ontvangen, zou heffing van vennootschapsbelasting over die opbrengsten deze verschijningsvorm van collectief beleggen onmogelijk maken.

Ten aanzien van beleggingsmaatschappijen willen de onder- getekenden dan ook een regeling treffen waarbij niet tot hef- fing van vennootschapsbelasting wordt overgegaan indien de beleggingsopbrengsten direct en ten volle worden uitgedeeld.

Hetgeen hiervóór is uiteengezet met betrekking tot collec- tieve belegging in aandelen geldt, naar het oordeel van de ondergetekenden, in beginsel evenzeer ten aanzien van beleg- gingen in obligaties, onroerende goederen en hypothecaire schuldvorderingen. Zij zijn dan ook van oordeel dat het regime van beleggingsmaatschappijen zich mede dient uit te strekken tot deze beleggingsobjecten. Met deze uitbreiding wordt tevens een ruimere spreiding in zulke objecten mogelijk gemaakt.

Naast het collectieve beleggen door tussenkomst van beleg- gingsmaatschappijen is in de laatste jaren de belangstelling zich in steeds toenemende mate gaan richten op het collectieve beleggen in de vorm van zgn. open beleggingsfondsen. De ondergetekenden zien in deze gang van zaken enerzijds een verheugend verschijnsel, in zoverre de toeneming van het aan- tal uitgegeven bewijzen van deelneming in die fondsen voort- vloeit uit besparingen op het inkomen en – wat de vastgoed- fondsen betreft – in zoverre de woningbouw daardoor is bevorderd. Anderzijds ontveinzen zij zich niet dat de belang- stelling voor deze fondsen goeddeels kan worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat het Besluit op de Vennootschaps- belasting 1942 deze fondsen niet in de heffing van die belas- ting betreft, dat de Beschikking Beleggingsmaatschappijen niet of niet in voldoende mate een faciliteit inhoudt voor de belegging in onroerend goed en in effecten en dat de bestaande tekst van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 – en daarvóór de tekst van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 – niet voldoende grond biedt om uitkeringen op bewijzen van deel- gerechtigdheid in deze open fondsen, evenals dividenden op aandelen in naamloze vennootschappen, steeds tot het volle bedrag in de belasting te betrekken.

Bezinning op de vraag of de vermelde omstandigheden uit een oogpunt van fiscale rechtsgelijkheid ten aanzien van be- leggers en beleggingsvormen de toets der kritiek kunnen door- staan, heeft bij de ondergetekenden tot een ontkennend ant- woord geleid.

De open fondsen – welke veelal worden ingesteld door een financiële instelling die als beheerder gaat optreden, die de sfeer van activiteiten ten aanzien van het fonds bepaalt, en die de voorwaarden voor beheer en bewaring vaststelt en eerst daarna de gelegenheid open stelt tot het fonds toe te tre- den – zijn uitgegroeid tot instellingen die zich in financieel- economisch opzicht niet wezenlijk onderscheiden van naam- loze vennootschappen die belegging van gelden in effecten of onroerend goed ten doel hebben. Weliswaar missen deze fond- sen rechtspersoonlijkheid – het beheer en de bewaring van het fondsvermogen zijn, meestal elk afzonderlijk, toevertrouwd aan een naamloze vennootschap of vennootschap onder fir- ma – maar dit doet niet af aan het feit dat zij in het maat- schappelijk verkeer eenzelfde functie vervullen als de op het- zelfde terrein opererende naamloze vennootschappen. Bij een aantal fondsen gaat de gelijkheid met naamloze vennootschap- pen nog verder: als tegenhanger van een naast de directie ge- stelde raad van commissarissen treft men aldaar naast de be- heerder aan een raad van bijstand, waarvan vervangende le- den in enkele gevallen worden benoemd door de vergadering van houders van bewijzen van deelgerechtigdheid uit een ge- meenschappelijke voordracht van de bestaande raad, de be- heerder en de bewaarder.

Nog in een ander opzicht blijkt een grote mate van overeen- komst met de naamloze vennootschap. Door de uitgifte van bewijzen van deelgerechtigdheid die de houders daarvan kun- nen vervreemden zonder toestemming van alle deelgerech- tigen in het fonds, verdwijnt in de betrekkingen tussen het fonds en de deelgerechtigden en tussen de deelgerechtigden onderling het persoonlijke element geheel; de deelgerechtig- den kennen elkander in de regel niet; de houder van een – op deze wijze vrij verhandelbaar – bewijs van deelgerech- tigdheid is tot een anonieme figuur geworden. Onder deze omstandigheden is het niet verwonderlijk dat de band tussen de houder van een bewijs van deelgerechtigdheid in een fonds en het betrokken fonds maatschappelijk wordt ervaren als van gelijke aard als de verhouding tussen de houder van een aan- deel in een naamloze vennootschap en die vennootschap.

Aan de hier geschetste feitelijke situatie zou geen recht wor- den gedaan indien de open beleggingsfondsen alsmede de uit- keringen van deze fondsen fiscaal niet op dezelfde wijze zou- den worden behandeld als de naamloze vennootschappen-be- leggingsmaatschappijen en de uitkeringen van deze vennoot- schappen.

De ondergetekenden zijn dan ook van oordeel, dat de hier- bedoelde fondsen in beginsel moeten worden aangemerkt als

belastingplichtigen voor de vennootschapsbelasting, zij het dat ten aanzien van deze fondsen evenmin als ten aanzien van beleggingsmaatschappijen in n.v.-vorm tot heffing van die belasting dient te worden overgegaan indien de beleggingsopbrengsten direct en ten volle worden uitgekeerd, en dat voor de heffing van de inkomstenbelasting de uitkeringen van deze fondsen ten volle als inkomsten moeten worden aangemerkt.

Ten aanzien van de besloten beleggingsfondsen merken de ondergetekenden op, dat deze fondsen – beleggingsclubs, beleggingspools en dergelijke – de verschijningsvorm zijn van een samenwerking, waarbij het besloten karakter op de voorgrond staat. Verhandelbare bewijzen van deelgerechtigdheid in de hiervoor aangegeven zin worden niet uitgegeven. De beheerder van het fonds behoort als regel tot de kring van deelgerechtigden, terwijl de instelling van het fonds ook door deelgerechtigden plaatsvindt. Het karakter van deze fondsen verschilt zo zeer van dat van naamloze vennootschappen dat de ondergetekenden geen aanleiding zien besloten beleggingsfondsen in de vennootschapsbelasting te betrekken.

De uit vorenstaande beschouwingen voortvloeiende hoofdlijnen voor het in een algemene maatregel van bestuur neer te leggen regime voor beleggingsmaatschappijen en open beleggingsfondsen zijn de volgende.

a. Het regime is van toepassing op naamloze vennootschappen en open beleggingsfondsen welke beleggen in effecten, onroerend goed en hypothecaire schuldvorderingen. Zij zullen worden aangeduid als beleggingsinstelling.

b. Over de winst van een beleggingsinstelling wordt geen vennootschapsbelasting geheven mits die winst binnen acht maanden na het einde van het jaar wordt uitgekeerd. Ter afronding van de winstuitkeringen kan een – geringe – uitdelingsreserve worden gevormd.

c. De instellingen hebben de bevoegdheid tot vorming van een koersverschillenreserve met betrekking tot effecten en een vervangingsreserve voor onroerend goed.

d. Beleggingsinstellingen zullen geen recht hebben op de deelnemingsvrijstelling.

e. De door een beleggingsinstelling verkregen stockdividenden en winstbonussen worden tot hun nominale waarde als dividend beschouwd.

f. Een verlies over een jaar komt in mindering op de uitdelingsplicht over volgende jaren.

g. De deelnemingsvrijstelling geldt niet voor een deelneming in een beleggingsinstelling.

h. Van een beleggingsinstelling verkregen stockdividenden en winstbonussen worden tot de nominale waarde als dividend beschouwd.

Overige opmerkingen

De nota bevat voorts enkele materiële wijzigingen, onder meer ten aanzien van open fondsen die niet als beleggingsfondsen kunnen worden aangemerkt, het begrip „kapitaalverstrekking”, de zgn. spaarbankvrijstelling en daarmee verbonden het tarief voor de boerenleenbanken en de onder de werking van het Besluit gevormde egaliseringsreserve voor verzekeringsmaatschappijen. Deze wijzigingen zullen bij de desbetreffende onderdelen nader worden toegelicht.

Voorts zijn verscheidene wijzigingen een uitvloeisel van de omstandigheid dat na de indiening van het ontwerp van wet wijzigingen in de wetgeving hebben plaatsgevonden die aanpassing nodig maken. In het bijzonder de totstandkoming van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 met de daarbij plaatsgevonden vernumming van de artikelen speelt hier een rol. Ook zijn enige kleine redactionele wijzigingen aangebracht. Ten aanzien van deze wijzigingen – die geen materiële betekenis hebben – menen de ondergetekenden zich van nadere toelichting te kunnen onthouden.

De vervanging van het uit de bezettingstijd daterende Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 door een nieuwe wet op de vennootschapsbelasting achten de ondergetekenden een zaak van grote urgentie. Zoals reeds is medegedeeld in de Nota

naar aanleiding van het eindverslag van de vaste Commissie voor Financiën uit de Eerste Kamer omtrent de vaststelling van hoofdstuk IX B (Financiën) van de rijksbegroting voor het dienstjaar 1963 (zitting 1967–1968, stuk nr. 79a, punt 7) is hen gebleken dat het aan de in 1966 ingestelde Adviescommissie voor de bestudering van een aantal fiscale vraagstukken gevraagde advies inzake de zgn. richtige heffing nog niet op korte termijn kan worden verwacht. In verband daarmee zijn de ondergetekenden teruggekomen op het in de Openbare Commissievergadering inzake hoofdstuk IX B (Financiën) der rijksbegroting voor het dienstjaar 1968 geuite voornemen (*Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1967–1968, blz. H 40*) met het indienen van de onderhavige nota van wijziging te wachten tot het advies inzake de richtige heffing hen had bereikt. Mocht het advies daartoe aanleiding geven dan zullen de ondergetekenden niet aarzelen ook op het gebied van de vennootschapsbelasting voorzieningen voor te stellen.

Toelichting op de onderdelen

Onderdeel I, letter A, heeft geen materiële betekenis, doch beoogt alleen de redactie van de bepalingen inzake de coöperatieve verenigingen te vereenvoudigen.

Onderdeel I, letters C en D. Als binnenlandse belastingplichtigen worden hier geïntroduceerd „fondsen voor gemene rekening”, welke worden omschreven in het voorgestelde nieuwe tweede lid van artikel 2. De begripsomschrijving is zo ruim dat hieronder niet uitsluitend vallen de in het voorgaande beschreven open beleggingsfondsen, doch ook die open fondsen welke werkzaamheid mede of uitsluitend een ander terrein bestrijkt dan dat van die beleggingsfondsen. Als anderszins aanwenden van gelden valt bijvoorbeeld te denken aan handel in onroerend goed. Al deze fondsen immers fungeren als zelfstandige grootheden die in concurrentie treden met soortgelijke aan de heffing van vennootschapsbelasting onderworpen lichamen. Als kenmerk van de hierbedoelde fondsen kan nog worden vermeld dat voor het beheer van het fonds, of wel fondsvermogen, een statuut of reglement, veelal genaamd algemene voorwaarden van beheer en bewaring, is opgesteld.

In de begripsomschrijving is het woord „fondsen” en niet „doelvermogens” gebruikt. Hoewel het begrip fonds – een afgescheiden vermogen zonder rechtspersoonlijkheid – een species is van het genus doelvermogen geven de ondergetekenden er de voorkeur aan te spreken van fonds. In de eerste plaats sluit dit woord aan bij het spraakgebruik, terwijl in de tweede plaats het begrip doelvermogen niet vast omlijnd is. In de memorie van antwoord op het wetsontwerp Algemene wet inzake rijksbelastingen (Zitting 1955–1956 – 4080, blz. 4, rechterkolom, eerste en tweede volle alinea) hebben de toenmalige Minister van Justitie en de toenmalige ambtsvoorganger van de tweede ondergetekende reeds gewezen op de moeilijkheid om van het begrip doelvermogen een bevredigende definitie te geven en hebben zij opgemerkt dat het wenselijk moet worden geacht de nadere bepaling van de inhoud van dit begrip aan wetenschap en jurisprudentie over te laten.

Nu fondsen voor gemene rekening doelvermogens zijn en deze vermogens in artikel 2, eerste lid, letter c, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen begrepen worden onder de benaming lichamen, zijn de op lichamen betrekking hebbende artikelen in die wet mede van toepassing op deze fondsen. Dit is onder meer van belang met betrekking tot de vraag waar een fonds is gevestigd, aan wie een aangiftebiljet kan worden uitgereikt, tegen wie eventueel een strafvervolgning kan worden ingesteld enz. Artikel 42 van die wet bepaalt dat de bevoegdheden van een lichaam kunnen worden uitgeoefend en zijn verplichtingen kunnen worden nagekomen door iedere bestuurder. Aangezien zonder twijfel de beheerder van een fonds, en in voorkomende gevallen mede de bewaarder, zijn te beschouwen als bestuurder van het fonds, ligt het voor de hand dat hun woonplaats, c.q. plaats van vestiging een belangrijke, zo niet de voornaamste rol zal spelen onder de omstandigheden waarnaar wordt beoordeeld waar een fonds is gevestigd.

Niet alle fondsen worden in artikel 2, tweede lid, als fonds voor gemene rekening aangemerkt. Dit is alleen het geval met de fondsen ter verkrijging van voordelen uit het beleggen of anderszins aanwenden van gelden voor gemene rekening van houders van bewijzen van deelgerechtigdheid in die fondsen. Door deze begripsomschrijving blijven – behalve voor zover zij onder artikel 2, eerste lid, letter *d*, zouden vallen – buiten de belastingheffing niet-rechtspersoonlijkheid bezittende fondsen die doeleinden op sociaal gebied nastreven zoals ondersteuningsfondsen, fondsen tot leniging van bepaalde noden, voorts jubileumfondsen enz.

Een verder vereiste voor de belastingplicht van fondsen is dat zij „open” zijn hetgeen alleen het geval is als de bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds verhandelbaar zijn in die zin, dat vervreemding daarvan kan plaatsvinden zonder toestemming van alle deelgerechtigden. Besloten beleggingsclubs en soortgelijke combinaties waarbij aan deze eis niet wordt voldaan, blijven ten deze dus buiten beschouwing. Een eventueel statutair of reglementair vastgelegde voorwaarde dat voor vervreemding toestemming nodig is van enkele daartoe aangevozen deelgerechtigden heft de belastingplicht niet op. Het kenmerk van vrije verhandelbaarheid zal aan de feitelijke omstandigheden moeten worden getoetst. Zo zal bijvoorbeeld op een formele bepaling in de statuten dat bij verhandeling van een bewijs van deelgerechtigdheid de andere deelgerechtigden worden geacht hun toestemming te hebben verleend, niet kunnen worden gelet.

De omschrijving van fondsen voor gemene rekening bestrijkt mede die gevallen waar de beheerder of de bewaarder van een fonds eerst na de aankoop van effecten, onroerende goederen of andere vermogensbestanddelen de verkrijging van bewijzen van deelgerechtigdheid heeft opengesteld. Ook doet de omstandigheid dat bewijzen van deelgerechtigdheid niet alleen tegen geld, doch mede tegen inbreng van effecten, onroerend goed of andere vermogensbestanddelen kunnen worden verkregen, niet af aan het doel van de hierbedoelde fondsen, zoals dat in de wetsredactie is geformuleerd.

Voorts wordt bepaald dat fondsen voor gemene rekening als onderneming worden aangemerkt. Hiermede zijn de bepalingen met betrekking tot winst uit onderneming op deze fondsen van toepassing. Tevens wordt hiermede opneming van fondsen in het tot vijfde lid vernummerde derde lid van artikel 2 overbodig.

De aandacht wordt erop gevestigd dat door de onderhavige bepaling ook de fondsen die spaareffecten uitgeven in de zin van de Beschikking bijzondere beleggingsinstellingen (*Stcrt.* 1963, 177) thans subjectief belastingplichtig worden. Daar zij echter, evenals de in artikel 5, eerste lid, onderdeel 4, van het Besluit omschreven naamloze vennootschappen het regime voor de beleggingsinstellingen deelschuldig kunnen worden, is een speciale subjectieve vrijstelling voor deze fondsen niet nodig, evenmin trouwens als voor de bedoelde naamloze vennootschappen. Wel houdt dit in dat ook zij de hoogte van hun uitdelingen moeten aanpassen aan de eisen die te dier zake in de regeling voor beleggingsinstellingen zullen worden gesteld.

Onderdeel I, letter F, behelst een bepaling die in het Besluit in artikel 2, derde lid, tweede volzin, was opgenomen. In het ontwerp was de bepaling aanvankelijk weggelaten wijl zij van geringe betekenis werd geacht. In de Wet op de dividendbelasting 1965 is zij onder artikel 1, tweede lid, echter weer overgenomen daar zij voor die belasting noodzakelijk wordt geoordeeld. Ook voor de vennootschapsbelasting is wederopneming van belang geworden om vast te leggen dat, indien met toepassing van de met ingang van 1 juni 1967 in werking getreden Rijkswet vrijwillige zetelverplaatsing van rechtspersonen (*Stb.* 1967, 161) of de Rijkswet zetelverplaatsing door de overheid van rechtspersonen en instellingen (*Stb.* 1967, 162), de plaats van vestiging is overgebracht naar elders, een zodanige verplaatsing voor de toepassing van de Wet op de vennootschapsbelasting buiten beschouwing kan worden gelaten.

Onderdeel II, letter B, brengt geen materiële wijziging doch doet slechts een overbodige bepaling vervallen. In de bij algemene maatregel van bestuur voor de vrijstelling te stellen voorwaarden ligt immers reeds de mogelijkheid besloten aan de bezittingen en het vermogen een grens te stellen.

Onderdeel III beoogt door middel van een delegatiebepaling de mogelijkheid te openen in een aantal randgevallen een vrijstelling te verlenen. Het ligt in de bedoeling dat in de vrijstellingsvoorwaarden wordt opgenomen dat de winst een bepaald bedrag niet te boven gaat, alsmede de verplichting uit eigen beweging aangifte te doen als aan deze voorwaarde niet wordt voldaan. Voorts wordt gedacht aan het voorschrift dat eenmaal in een bepaald aantal jaren een aangifte wordt gedaan over het afgelopen tijdperk, waaruit zal moeten blijken of vrijstelling in het concrete geval al of niet nog gemotiveerd is.

Onderdeel V, letter A. De hier bedoelde wijziging is het gevolg van de opneming van fondsen voor gemene rekening in artikel 2.

Onderdeel V, letters C, D en E en onderdeel VI, letter A. Van de hier voorgestelde wijzigingen werden hiervóór, onder het hoofd „Coöperaties”, de belangrijkste reeds toegelicht. Het laten vervallen van de uitdrukkelijke bepalingen inzake prijscorrecties leidde er toe dat, met behoud van het principe, de redactie van artikel 8, eerste lid, letter *h*, kon worden vereenvoudigd en dat het tweede en het derde lid van dit artikel konden worden teruggebracht tot één lid.

De in het eerste lid, letter *h*, van artikel 8 voorkomende eis dat alleen die uitdelingen aan de leden relevant zijn die geschieden naar de maatstaf van de door of aan de leden in het jaar geleverde goederen en andere prestaties, is gehandhaafd. Niet gehandhaafd echter is de eis dat daarbij tot maatstaf dient de waarde van die goederen en prestaties. Op grond van het thans vervallen derde lid, letter *b*, zou – hoewel niet beoogd – strikte toepassing van die eis ten gevolge hebben dat afnemersdividenden, ter bekoming van een aftrek, aan de leden dienden te worden toegekend naar de maatstaf van de door de vereniging betaalde inkooprijzen van de aan de leden geleverde goederen dan wel, indien de goederen door de vereniging zelf vervaardigd worden, naar de inkooprijzen van de in die goederen verwerkte grondstoffen. Het laten vervallen van deze eis beoogt, evenals onder de werking van het Besluit, een aftrek voor afnemersdividenden mogelijk te maken ingeval zij aan de leden worden toegekend naar de maatstaf van hun aandeel in de omzet van de vereniging over het jaar.

Het laten vervallen van het derde lid van artikel 8 met het daarin opgenomen begrip „waarde” heeft het mogelijk gemaakt het tweede lid van dit artikel zodanig te redigeren dat daarin duidelijk tot uiting komt dat in alle voorkomende gevallen, zowel voor het in de teller als voor het in de noemer van de verdelingsbreuk op te nemen bedrag, direct aansluiting kan worden gezocht bij de kosten die bij het bepalen van de winst van het jaar in aanmerking worden genomen. Het in de teller op te nemen bedrag maakt een gedeelte uit van het in de noemer op te nemen bedrag aan totale kosten. De oorspronkelijke redactie bracht mede, dat de grootte van de teller mede beïnvloed werd door aan het einde van het jaar bij de vereniging nog in voorraad zijnde, door de leden in dat jaar geleverde goederen, ook al hadden deze goederen nog niet tot het resultaat van het jaar bijgedragen. Bij de huidige redactie wordt dit voorkomen hetgeen, naar mag worden verwacht, mede tot een meer eenvoudige uitvoering zal leiden.

Evenals in de oorspronkelijke redactie van het tweede en het derde lid wordt in het thans voorgestelde tweede lid de teller van de verdelingsbreuk gevormd door de aan de rekening van de resultaten van de vereniging ten grondslag liggende inkooprijzen van de door of aan de leden geleverde goederen. In de voorgestelde redactie van het tweede lid is

dit tot uitdrukking gebracht met de woorden „en komen als op goederen betrekking hebbende kosten uitsluitend in aanmerking die welke aan de leveranciers zelf ten goede zijn gekomen”. Ook bij deze redactie worden de aan de inkoop verbonden bijkomende kosten dus niet opgenomen in de teller van de verdelingsbreuk. Voorts is duidelijk dat onder „leveranciers” worden verstaan niet slechts derden van wie ter levering aan de leden wordt ingekocht, doch ook de aan de vereniging leverende leden.

De ondergetekenden vertrouwen dat de thans aangebrachte wijzigingen – met name die ten aanzien van aan de leden betaalde en berekende prijzen – ten gevolge zullen hebben dat de toepassing van de met betrekking tot de winstbepaling van coöperaties opgenomen voorschriften dermate is vereenvoudigd dat niet tot instelling behoeft te worden overgegaan van de met het oog op complicaties in de uitvoering in de memorie van antwoord (blz. 15, laatste alinea) aangekondigde commissie van advies.

Onderdeel VI, letters B en D. Door de wijziging van de tekst van artikel 9, letter c, wordt het tot dusver daarin bepaalde, in meer algemene bewoordingen gesteld, terwijl de uitwerking van de beoogde uitbreiding van het begrip „kapitaalverstrekking” in het nieuw voorgestelde tweede lid is neergelegd.

Zulk een uitbreiding achten de ondergetekenden nodig met het oog op die gevallen waarin door de kapitaalverstrekkers – oprichters, aandeelhouders, leden, deelnemers of deelgerechtigden – naast de als kapitaal verstrekte gelden, bovendien gelden aan het lichaam ter beschikking worden gesteld welke juridisch een schuld karakter dragen doch welke in wezen mede in meerdere of mindere mate een functie vervullen welke aan echte kapitaalverstrekking eigen is, te weten het aansprakelijk zijn voor andere schulden van het lichaam en het daaruit voortspruitende risico. De vervulling van deze functie kan rechtstreeks geschieden, bijvoorbeeld indien een schuldeiser in zijn kwaliteit van kapitaalverstrekker de voldoening van zijn vordering op het lichaam heeft achtergesteld bij een of meer niet bevoorrechte vorderingen van derden op het lichaam. De vervulling van die functie kan ook middellijk zijn, ingeval een schuldeiser in zijn kwaliteit van kapitaalverstrekker zich bovendien nog borg gesteld heeft voor de voldoening van een of meer schulden van het lichaam jegens derden. Een andere vorm waarin die functie middellijk wordt vervuld doet zich voor bij het, in de vorm van een schuld gegoten, zgn. ledenkapitaal van coöperaties. Op dit ledenkapitaal, tot de verschaffing waarvan de leden veelal door de coöperatie verplicht worden, kunnen, daar de leden aansprakelijk zijn voor tekorten van het lichaam, deze tekorten in eerste instantie worden verhaald.

Het verdient de aandacht dat door deze gewijzigde bepaling niet de gehele hier bedoelde vorderingen worden gelijkgesteld met kapitaalverstrekkingen, doch slechts tot het bedrag ten belope waarvan de achterstelling van de vorderingen heeft plaatsgevonden dan wel de aansprakelijkheid zich uitstrekt.

Onderdeel VII en onderdeel XXIII, letter A. De huidige ontwikkeling, waarbij de werkzaamheden van de spaarbanken en die van de handelsbanken zich steeds meer op hetzelfde terrein gaan afspelen, heeft de ondergetekenden aanleiding gegeven zich te bezinnen op de vraag in hoeverre de zgn. spaarbankvrijstelling en de daaraan gegeven toepassing thans nog beantwoordt aan de bedoeling van die vrijstelling.

De achtergrond van deze vrijstelling is gelegen in de overweging ook fiscaal een stimulans te geven aan de sociale doelstelling van spaarbanken, te weten het bevorderen van sparen door kleine spaarders en door personeel van ondernemingen. Tegen deze achtergrond is in de Leidraad bij het Besluit op de Vennootschapsbelasting 1942 een royale berekeningsmethode toegestaan voor de vrij te stellen uitkomsten van het beleggen van de spaargelden. Bij deze methode konden niet met het spaarverkeer behaalde voordelen, zoals die uit verhuur van

kluisloketten en uit andere vormen van dienstverlening, begrepen zijn in het vrijgestelde winstbestanddeel. Ook werd bij die methode toegelaten de met het beleggen van reserves verkregen resultaten voor een deel als vrijgestelde winst te beschouwen. Daar het aantal vormen van dienstverlening en het gebruik daarvan nog zeer beperkt was, leidde die royale, doch voor de toepassing van de vrijstelling praktische, methode tot aanvaardbare resultaten.

De spaarbanken echter hebben zich aangepast aan de in de loop der jaren gewijzigde maatschappelijke verhoudingen. Zo hebben zij zich steeds meer toegelegd op het gebied van de dienstverlening en is het gebruik maken daarvan toegenomen. In dit verband valt onder meer te wijzen op het voor spaarders ontvangen van salarissen en van pensioenen, op het voor spaarders betalen van rekeningen via de girorekening van de bank, op het voor spaarders aankopen, verkopen en bewaren van effecten. Ook op andere vormen van dienstverlening zijn zij zich gaan richten, zoals verkoop van vreemd geld, het bemiddelen bij verzekeringen, het verstrekken van persoonlijke leningen. De laatste ontwikkeling bij spaarbanken is deze, dat zij ook het girale betalingsverkeer officieel in het dienstenpakket hebben opgenomen en dit aanmoedigen.

De ondergetekenden zijn dan ook van oordeel dat de tot dusver toegestane berekeningsmethode van de vrijgestelde winst ver over haar doel heen schiet en derhalve niet gehandhaafd kan worden. Zij willen voortaan de toepassing van de spaarbankvrijstelling beperken tot de uitkomsten van het spaarbedrijf in engere zin. Dit houdt in dat uit dien hoofde verkregen resultaten niet meer met behulp van de door de Leidraad toegelaten verdeelsleutel kunnen worden berekend, doch dat zij op een meer de werkelijkheid benaderende wijze dienen te worden bepaald.

Ook de redactie van artikel 11 dient naar het oordeel van de ondergetekenden aan de gewijzigde omstandigheden te worden aangepast. Naar de thans voorgestelde redactie zal de vrijstelling slechts worden genoten voor winst, behaald met het beheren van spaargelden die reeds bij de inleg als zodanig zijn toevertrouwd. Met de daarin gelegen beperking is beoogd de winst op aan een spaarbank toevertrouwde gelden die naar hun aard eerder het karakter van rekening-courant-saldi dragen, zoals giro-spaarrekeningen, buiten de vrijstelling te doen vallen. Als spaargelden komen alleen in aanmerking de bedragen, gestort op dan wel overgeboekt naar een spaarboekje of een spaarrekening. Hoewel de ondergetekenden zich ervan bewust zijn dat ook spaarboekjes en spaarrekeningen een gemengd karakter kunnen dragen, menen zij dat zich in de uitvoering geen al te grote moeilijkheden zullen voordoen daar het in de lijn der verwachting ligt, dat het als rentedragende girorekening gebruikte spaarboekje een verdwijnend verschijnsel is als gevolg van de invoering van het rekening-courantverkeer. Voor zover dit verschijnsel niet verdwijnt kan gelijkstelling van tegoeden op aldus gebruikte spaarboekjes en spaarrekeningen met die in rekening-courant niet achterwege blijven.

De twee overige in de redactie van artikel 11 aangebrachte wijzigingen brengen tot uitdrukking dat de vrijstelling uitsluitend is en blijft bedoeld voor die instellingen welke niet al te zeer verwijderd geraken van de oorspronkelijke hiervoor reeds aangegeven opzet van die vrijstelling. De op de vroegere situatie afgestemde redactie, toen de dienstverlenende werkzaamheden van ondergeschikte betekenis waren, is gewijzigd in die zin dat de vrijstelling alleen wordt verleend indien de instelling zich niet slechts in belangrijke mate, doch hoofdzakelijk wijdt aan het bevorderen van het sparen door kleine spaarders en door personeel van ondernemingen. Gehandhaafd blijft de eis dat de instellingen, om voor de vrijstelling in aanmerking te komen, afzien van het anders dan incidenteel verlenen van kredieten voor bedrijfsdoeleinden.

Ten einde de spaarbanken in de gelegenheid te stellen zich aan het gewijzigde regime aan te passen is in artikel 30, eerste lid, een overgangstermijn opgenomen.

Onderdeel VIII, letters A, C tot en met F. Het in de belastingheffing betrekken van fondsen voor gemene rekening

brengt mede dat de in artikel 12 geregelde deelnemingsvrijstelling ook dient te gelden voor deelnemingen in zodanige fondsen. Artikel 12, eerste lid, en het tot vijfde lid vernummerde vierde lid, worden in dit opzicht aangepast. Daar bewijzen van deelgerechtigdheid in een fonds geen nominale waarde kennen, wordt in de toevoeging aan het tot zesde lid vernummerde vijfde lid ter bepaling van het aanwezig zijn van een deelneming uitgegaan van het aantal bij het begin van het jaar in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid. Het aanwijzen van een bepaald tijdstip is noodzakelijk in verband met de omstandigheid dat bij vele fondsen het aantal in omloop zijnde bewijzen niet een voor langere tijd vaststaande grootheid is. Het voorschrift, dat de in omloop zijnde bewijzen van deelgerechtigdheid voor zoveel nodig worden herleid tot enkelvoudige bewijzen, komt overeen met de laatste volzin van het in onderdeel XXV voorgestelde artikel 44a, vierde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964. In de toevoeging aan het tot zevende lid vernummerde zesde lid van artikel 12 is vastgelegd dat de deelnemingsvrijstelling niet geldt voor voordelen uit een bezit aan bewijzen van deelgerechtigdheid in een niet binnen het Rijk gevestigd fonds voor gemene rekening. Het is namelijk niet aannemelijk dat een bezit in zodanige fondsen anders dan als belegging wordt aangehouden.

Onderdeel VIII, letter B. In het nieuwe tweede lid van artikel 12 wordt in de eerste plaats de deelnemingsvrijstelling uitgesloten voor beleggingsinstellingen. Met deze uitsluiting wordt bereikt dat de opbrengst van deelnemingen niet buiten aanmerking blijft bij het bepalen van de winst van een beleggingsinstelling, zodat ook voor dit onderdeel van de winst voldaan dient te worden aan de voorwaarde van doormening binnen acht maanden na het einde van het jaar.

Vervolgens wordt in dit lid ook de deelnemingsvrijstelling uitgesloten voor een deelneming in een beleggingsinstelling. Met deze bepaling wordt een einde gemaakt aan de situatie waarin belastingvrije oppotting of belastingbesparing plaatsvindt door het tussenschuiven van een houdster-maatschappij dan wel een beleggingsmaatschappij op de wijze zoals is aangegeven op blz. 41 van de memorie van antwoord.

Het tijdvak waarover de vrijstelling is uitgesloten voor een deelneming in een beleggingsinstelling valt ten aanzien van koersverschillen op een zodanige deelneming steeds samen met de aanvang en het einde van het tijdvak waarover een lichaam als beleggingsinstelling wordt aangemerkt. Dit is niet het geval met betrekking tot de uitkeringen door een lichaam dat beleggingsinstelling is geweest of is geworden. Deelnemingsvrijstelling behoort namelijk niet te worden genomen voor een uitkering welke een lichaam, ofschoon het op het moment van declaratie van de uitkering geen beleggingsinstelling meer is, declareert binnen acht maanden na het einde van het jaar gedurende hetwelk het lichaam voor het laatst beleggingsinstelling is. Deze uitkering zal immers veelal winst voorstellen uit het als beleggingsinstelling gefaciliteerde tijdvak. Daarentegen wordt wel deelnemingsvrijstelling genomen voor een uitkering welke ter beschikking wordt gesteld binnen acht maanden na de aanvang van het tijdvak waarover een vennootschap of een fonds van het regime voor beleggingsinstellingen profiteert, mits die uitkering uitsluitend winst bevat die vóór dat aanvangstijdstip is behaald. In het nieuwe tweede lid van artikel 12 is in beide situaties voorzien.

Onderdeel IX, letter A. De hier gegeven aanvulling doet duidelijk uitkomen dat overdracht door een dochterlichaam van haar onderneming aan het moederlichaam tegen uitreiking van aandelen of bewijzen van deelgerechtigdheid in dan wel tegen toekenning van het lidmaatschap van laatstbedoeld lichaam geen aanspraak doet ontstaan op fusiefaciliteiten, aangezien dit in feite geruisloze liquidatie van de dochtermaatschappij betekent. In de praktijk immers blijken zulke transacties te geschieden in het geval dat bij de moedermaatschappij, compensabele verliezen worden aangetroffen, zodat winsten, met de overgenomen onderneming gemaakt, door de verliescompensatie

voorshands niet door belasting worden getroffen. Weliswaar zou in de ministeriële beschikking een voorwaarde die zulk een verliescompensatie uitsluit, kunnen worden opgenomen, doch het komt de ondergetekenden beter voor, door opnemng van de hierbedoelde zinsnede een verzoek om toepassing van de fusiebepaling in dat geval geheel te voorkomen.

Onderdeel IX, letter B. Het bijzondere karakter van de fondsen voor gemene rekening, dat zij geen onderneming hebben – zij zijn immers zelf onderneming – en dat de overdracht van de bezittingen alleen door de bewaarder daarvan en niet door het fonds zelf kan plaatsvinden, maakt een aan het eerste lid van artikel 13 analoge bepaling in het tweede lid noodzakelijk.

Onderdeel XIII, letters A en B, beogen de wederkeringsclausule, die tot dusver slechts was opgenomen met betrekking tot het grensverkeer van spoor- en tramlijnen, uit te breiden tot de scheepvaart en de luchtvaart. Van veel materieel belang is de wijziging niet. Zij moet worden gezien als een zekere preventie tegen min of meer willekeurige heffingen door buitenlandse mogendheden van Nederlandse rederijen en luchtvaartmaatschappijen.

Onderdeel XIV, letter A. Het hierdoor vervallen vierde lid van artikel 19 was oorspronkelijk opgenomen om een eventueel nadelige werking van de achterwaartse verliesverrekening als gevolg van toepassing van het zgn. gedifferentieerde tarief te voorkomen. Nu dit gedifferentieerde tarief wordt teruggedrukt kan de bepaling vervallen.

Onderdeel XIV, letter B, geeft een meer algemene omschrijving van de gevallen waarin een lege naamloze vennootschap van verliesverrekening wordt uitgesloten. De oorspronkelijke bepaling, die de verrekening uitsloot in geval van overgang van aandelen in zulk een vennootschap kan namelijk gemakkelijk worden omzeild, bijvoorbeeld door afstempling van de aandelen bij de oude aandeelhouders onder gelijktijdige plaatsing van nieuwe aandelen bij derden of door andere soortgelijke manipulaties. Thans wordt voorgesteld de verrekening uit te sluiten in alle gevallen waarin derden voordelen zouden behalen door verrekening van oude verliezen van een lege vennootschap met latere winsten.

Onderdeel XVI. Het stellen van het tarief op 45 percent werd hiervoor onder het hoofd „Verzachtig van de zgn. dubbele heffing op uitgedeelde winsten” reeds toegelicht.

Van de gelegenheid die de overgang van het huidige tarief op een tarief van 45 percent biedt, wordt tevens gebruik gemaakt om het trapje voor belastbare bedragen beneden f 50 000 uit de wet te verwijderen. Naar het oordeel van de ondergetekenden past zulk een getrapte tarief niet in een stelsel waarin overigens een evenredig tarief wordt gehanteerd. In het algemeen immers wordt een dergelijke tariefsopbouw in verband gebracht met de draagkracht, doch dit laatste begrip past niet in de structuur van de vennootschapsbelasting.

De in het nieuw voorgestelde tweede lid van artikel 21 aangebrachte wijziging, waarbij de tariefsreductie voor de boerenleenbanken van de helft tot een kwart wordt teruggebracht, staat in direct verband met de verzwareningen die voor de toepassing van de zgn. spaarbankvrijstelling in artikel 11 van het ontwerp (onderdeel VII) worden voorgesteld. De geldende motivering voor het gehalveerde tarief dat de boerenleenbanken kunnen worden gezien als het midden te houden tussen de vrijwel geheel vrijgestelde spaarbanken en de volledig belaste commerciële banken, geeft, nu ten aanzien van de boerenleenbanken eenzelfde ontwikkeling valt waar te nemen als bij de spaarbanken, alle aanleiding voor de boerenleenbanken het tarief aan te passen.

Onderdeel XIX. In dit onderdeel is de redactie van artikel 27 aangepast aan het nieuwe begrip beleggingsinstelling. Na de reeds gegeven uiteenzetting van het regime voor deze instellingen mogen de ondergetekenden volstaan met het volgende.

De thans gekozen omschrijving van doelstelling en feitelijke werkzaamheid van beleggingsinstellingen heeft het gunstige gevolg dat het onder de werking van het Besluit bestaande onderscheid in behandeling van effecten-beleggingsmaatschappijen en algemene beleggingsmaatschappijen kan vervallen. De voorwaarde dat alle beleggingsinstellingen jaarlijks hun winst ten volle dienen uit te keren maakt tevens het onderscheid tussen open en besloten effecten-beleggingsmaatschappijen overbodig.

De overige te stellen voorwaarden zullen met name betrekking hebben op de financieringswijze van de beleggingsobjecten – uitsluitend met eigen vermogen, behoudens de mogelijkheid van een gedeeltelijk hypothecaire financiering van het onroerend goed – en mede ten doel hebben ongewenste gevolgen en een mogelijk oneigenlijk gebruik van het regime voor beleggingsinstellingen te voorkomen. Tevens wordt de mogelijkheid geopend speciale regelingen te geven ter verwezenlijking van hetgeen reeds in de eerder weergegeven hoofdlijnen van het regime voor beleggingsinstellingen onder de letters *b*, *c*, *e* en *f* is vermeld. Ook zal worden bepaald dat een lichaam uitsluitend met ingang van een boekjaar als beleggingsinstelling kan worden aangemerkt. Daar van deze instellingen in feite geen vennootschapsbelasting meer zal worden geheven, zal voorts worden bepaald dat een lichaam, alvorens het regime voor beleggingsinstellingen deelachtig te worden, verplicht wordt over te gaan tot afrekening van fiscale claims. Ten aanzien van beleggingsmaatschappijen in de zin van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen zal, indien deze maatschappijen onmiddellijk beleggingsinstelling worden, met betrekking tot het effectenbezit deze afrekening achterwege blijven. Daar de verplichting tot afrekening bij algemene beleggingsmaatschappijen zich wel uitstrekt tot de overige vermogensbestanddelen is in onderdeel XXII ter zake een overgangsregeling getroffen.

Het bepaalde onder letter *c* van artikel 27 opent de mogelijkheid beleggingen door Nederlandse beleggers in buitenlandse aandelen door tussenkomst van een beleggingsinstelling – wat de in het buitenland toegepaste bronheffing betreft – fiscaal niet nadeliger te behandelen dan rechtstreekse beleggingen in zodanige aandelen. Immers in de nieuwe dan wel herziene verdragen ter vermijding van dubbele belasting komt als regel de bepaling voor dat de in een der Staten woonachtige genietter van dividenden uit de andere Staat aanspraak heeft op verrekening van de door laatstbedoelde Staat op de dividenden ingehouden belasting met de inkomsten- of vennootschapsbelasting van de woonstaat over datzelfde dividend. Ten aanzien van Nederlandse beleggingsinstellingen zal deze verrekeningsmogelijkheid evenwel geen effect hebben, daar de instellingen, zoals reeds is aangegeven in de hoofdlijnen van het regime, geen vennootschapsbelasting verschuldigd zullen worden. Met betrekking tot dit verschijnsel, dat zich ook thans reeds voordoet ten aanzien van beleggingsmaatschappijen, heeft de ambtsvoorganger van de tweede ondergetekende bij de behandeling van het ontwerp van Wet op de dividendbelasting 1960 (*Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1965-1966, blz. 751, linker kolom*) de toezegging gedaan deze zaak nader in beschouwing te nemen. Als gevolg van dit verschijnsel zal immers een Nederlandse aandeelhouder bij rechtstreekse belegging in buitenlandse aandelen wel, en bij belegging door tussenkomst van een beleggingsinstelling geen verrekening genieten van de door het buitenland toegepaste bronheffing.

De ondergetekenden hebben dan ook een regeling op het oog waarbij billijkheidshalve voor Nederlandse houders van aandelen en bewijzen van deelgerechtigdheid in een beleggingsinstelling de mogelijkheid tot verrekening wordt geopend van de ten laste van de instelling geheven bronheffing als ware de door die instelling uit het buitenland ontvangen dividenden – en ook eventueel andere opbrengsten – rechtstreeks door hen zelf ontvangen.

Nog kan worden medegedeeld dat de op grond van artikel 27 uit te vaardigen algemene maatregel van bestuur reeds in een ver gevorderd stadium van voorbereiding verkeert.

Tenslotte wordt nog de aandacht erop gevestigd dat in on-

derdeel XXII overgangsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van de onder het Besluit als beleggingsmaatschappijen aangemerkte lichamen.

Onderdeel XX en onderdeel XXI, letter A. Naar het onderdeel van de ondergetekenden is in de memorie van toelichting en de memorie van antwoord afdoende aangetoond dat, door de inbreuk die het voor de verzekeringsmaatschappijen bestaande instituut van de egaliseringsreserve als is bedoeld in de Zesde Aanvullingsbeschikking maakt op het uitgangspunt dat de winst van een lichaam ten volle wordt belast, een in vergelijking met andere lichamen rechtvaardige belastingheffing ernstig in het gedrang komt. Dat de mogelijkheid tot verdere dotatie wordt beëindigd, spreekt dus vanzelf. In dit verband mogen de ondergetekenden bovendien herinneren aan het feit dat, sedert de invoering van de reserve, de algemene regeling voor de compensatie van verliezen belangrijk in de tijd is uitgebreid en dat het ontwerp in verband met de bijzondere positie van de schadeverzekeraars de achterwaartse verliescompensatie voor deze verzekeraars tot vijf jaar uitbreidt.

Een andere uit de wijziging van het regime voortvloeiende vraag is, wat er dient te geschieden met de reeds gevormde egaliseringsreserve. In het ontwerp is voorgesteld de egaliseringsreserve aan de N.O.R. toe te voegen. Een zodanige toevoeging achten de ondergetekenden een te ver gaande tegemoetkoming aan verzekeringsmaatschappijen. Toevoeging aan de N.O.R. immers zou betekenen dat de met een speciaal doel gevormde reserve uit winsten ten aanzien waarvan voorlopig is afgezien van belastingheffing tegen het normale tarief, definitief zou kunnen worden opgeheven tegen het sterk gereduceerde afkooptarief van de N.O.R. De ondergetekenden achten het dan ook juist te komen tot een zelfstandige regeling voor de afwikkeling van de bestaande egaliseringsreserve. Deze regeling is vervat in de nieuw voorgestelde leden 3 en 4 van artikel 28. Voor levensverzekeraars zal – ingevolge de laatste volzin van het vierde lid – de normale afwikkeling bestaan uit een toevoeging van de reserve aan de winst in vijf jaar. Voor schadeverzekeraars is – in verband met hun bijzondere positie – een andere wijze van afwikkeling gekozen. Voor hen gaat de reserve als extra schakel in de regeling voor de verliescompensatie (tussen de achterwaartse en voorwaartse verrekening) fungeren.

Aan de bijzondere positie van een nog in de egaliseringsreserve begrepen herleide overgangsreserve – welke in een N.O.R. dient te worden opgenomen – is in de gewijzigde artikelen 28, eerste lid, en 29, eerste lid, van het ontwerp aandacht geschonken.

Onderdeel XXI, letter D. Het bij dit onderdeel tot zesde lid vernummerde derde lid van artikel 29 heeft ten doel te voorkomen dat een vóór het in werking treden van de wet gevormde fiscale eenheid het in de hand zou hebben om vervreemdingswinsten op bedrijfsmiddelen, die in beginsel aan belastingheffing zijn onderworpen, om te vormen tot onbelaste koerswinsten op aandelen. Het komt namelijk voor dat een tot een fiscale eenheid behorende vennootschap bedrijfsmiddelen overhevelt naar een andere tot die eenheid behorende vennootschap die overigens geen bezittingen heeft. De eenheid wordt daarna verbroken, waarna verkoop plaatsvindt van de aandelen in die andere vennootschap. In feite wordt deze constructie aangegrepen om de bij de verkoop van bedrijfsmiddelen te behalen winst om te zetten in koerswinst op aandelen. Het ligt in de bedoeling in de krachtens artikel 14 in de toekomst uit te vaardigen beschikkingen een voorziening ter zake te treffen. Ter voorkoming van ongelijkheid in behandeling wordt ten aanzien van bestaande fiscale eenheden waarvoor in de beschikkingen zulk een voorziening niet is opgenomen, de onderhavige bepaling voorgesteld.

Onderdeel XXII. Zoals is gememoreerd in de toelichting op onderdeel VIII, letter B, houdt de in het Besluit voorkomende deelnemingsvrijstelling voor een deelneming in een effecten-beleggingsmaatschappij de mogelijkheid in tot een ongewenst gebruik van het regime voor beleggingsmaat-

schappijen. Bij het in werking treden van de wet zal, zonder speciale bepaling, deze mogelijkheid evenwel niet aanstonds in alle gevallen tot het verleden behoren. Dit vloeit voort uit de omstandigheid dat de wet, in verband met het bepaalde in het gewijzigde artikel 34 (onderdeel XXVIII), niet met ingang van een voor alle belastingplichtigen gelijk tijdstip van toepassing is. Als gevolg van deze bepaling kan zich, indien het boekjaar van een beleggingsmaatschappij op een later tijdstip aanvangt dan dat van een daarin deelnemend lichaam, een tijdelijke situatie voordoen waarin een beleggingsmaatschappij nog valt onder de werking van het Besluit, terwijl op een in die maatschappij deelnemend lichaam de wet reeds van toepassing is.

In artikel 29a, eerste lid, is derhalve een overgangsbepaling opgenomen waarbij de vrijstelling voor een deelneming in een effecten-beleggingsmaatschappij wordt uitgesloten ten einde in alle gevallen, ongeacht de looptijd van het boekjaar van een beleggingsmaatschappij, terstond met ingang van het jaar waarin de wet op het deelnemende lichaam van toepassing is, een einde te maken aan de mogelijkheid tot ongewenst gebruik van het regime voor beleggingsmaatschappijen. Zulk een overgangsbepaling is te meer nodig nu de deelnemingsvrijstelling niet onbelangrijk wordt veruimd.

Ook het bepaalde in het tweede lid van artikel 29a is een overgangsbepaling, welke beoogt het effect van de uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling reeds aanstonds bij het van toepassing worden van de wet te verwezenlijken op door een beleggingsinstelling ter beschikking gestelde uitkeringen die in feite nog betrekking hebben op de aan het regime voor beleggingsinstelling onmiddellijk voorafgaande periode waarin zij als effecten-beleggingsmaatschappij bestond.

Het tweede lid geldt mede ten aanzien van uitdelingen door beleggingsinstellingen, die vóór 1 januari 1970 als beleggingsfonds werkzaam waren. Hiermede wordt ten aanzien van deze uitdelingen gecontinueerd de ook onder het Besluit reeds bestaande toestand dat de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is.

Artikel 29a, derde lid, bevat enkele delegatiebepalingen voor het treffen van overgangsregelingen.

Met betrekking tot de onder letter *a* bedoelde koersverschillenreserve hebben de ondergetekenden een regeling op het oog waarbij deze reserve wordt opgenomen in de N.O.R.

Zoals reeds in de toelichting op onderdeel XIX is opgemerkt, bevat artikel 29a, derde lid, letter *b*, een overgangsbepaling voor algemene beleggingsmaatschappijen die met toepassing van artikel 5 van de Beschikking Beleggingsmaatschappijen geacht worden te zijn gesplitst in een moedermaatschappij – waarin de effectenportefeuille is ondergebracht – en een dochtermaatschappij, waarin de overige vermogensbestanddelen zijn opgenomen. Nu deze fictieve splitsing bij het van toepassing worden van de wet komt te vervallen zou – zonder speciale regeling – een algemene beleggingsmaatschappij, die het regime voor beleggingsinstellingen deelachtig wil worden, verplicht worden tot afrekening over te gaan van de fiscale claims. Het bepaalde onder letter *b* opent nu de mogelijkheid om de fictieve splitsing tot werkelijkheid te maken zodat de „moedermaatschappij” op dezelfde wijze als een effecten-beleggingsmaatschappij – dus zonder fiscale belemmeringen – het regime deelachtig kan worden.

Het nieuwe regime voor beleggingsinstellingen houdt de mogelijkheid in de, ook van de zijde van het Parlement reeds verscheidene malen naar voren gebrachte bezwaren met betrekking tot de heffing van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting over winsten en uitdelingen van de zgn. vooroorlogse onroerend-goed-n.v.'s weg te nemen. Veelal bestaan de activa van deze vennootschappen uit slechts enkele gebouwde onroerende goederen waarvan de exploitatie geen andere kenmerken vertoont dan die van zuivere beleg-

ging en zijn in de regel de aandelen daarvan in handen van een beperkt aantal aandeelhouders die – om welke reden dan ook – geen gebruik hebben gemaakt van de voor naamloze vennootschappen tot 1 januari 1946 geboden mogelijkheid tot fiscaal gefaciliteerde liquidatie.

Artikel 29a, derde lid, letter *c*, bedoelt nu voor naamloze vennootschappen die voldoen aan de aldaar gestelde voorwaarden, de overgang tot het regime voor beleggingsinstellingen te vergemakkelijken. De ondergetekenden staan een regeling voor ogen waarbij die vennootschappen dit regime deelachtig kunnen worden zonder dat zij de fiscale claim die op het onroerend goed rust behoeven af te rekenen, mits zij ook overigens voldoen aan de regelen die voor beleggingsinstellingen worden gesteld. Het uiteindelijke gevolg van de regeling zal dan zijn dat de jaarresultaten alsook de bij liquidatie van zulk een beleggingsinstelling behaalde resultaten alleen door de inkomstenbelasting zullen worden getroffen. De faciliteit zal alleen dan verleend worden indien de vennootschappen aanstonds bij het van toepassing worden van de wet voor het regime opteren.

Onderdeel XXIII, letter A, bevat een overgangsbepaling die de spaarbanken gedurende twee jaar na het van toepassing worden van de wet de gelegenheid geeft zich, zo nodig, aan de verscherpte voorwaarde inzake de verhouding van het spaarbedrijf in engere zin tot de overige werkzaamheden aan te passen.

Onderdeel XXV. Reeds is uitvoerig uiteengezet waarom fondsen voor gemene rekening fiscaal gelijkgesteld dienen te worden met naamloze vennootschappen. De hier voorgestelde artikelen 31a, 31b en 31c, bedoelen ook voor de toepassing van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, de Wet op de vermogensbelasting 1964 en de Wet op de dividendbelasting 1965 deze gelijkstelling te verwezenlijken en bevatten bovendien nog enige bepalingen op ander terrein.

Artikel 31a, letter *a*, voegt aan de Wet op de inkomstenbelasting 1964 drie nieuwe artikelen – 44a, 44b en 44c – toe.

In artikel 44a wordt – ter voorkoming van aanvullingen in tal van andere wetsartikelen – in het eerste lid eenvoudigweg bepaald dat bewijzen van deelgerechtigdheid in fondsen voor gemene rekening worden gelijkgesteld met aandelen in naamloze vennootschappen. Hierdoor worden onder meer uitkeringen op die bewijzen ook gelijkgesteld met uitkeringen op aandelen, worden stortingen op die bewijzen gelijkgesteld met op aandelen gestort kapitaal en wordt ook de aanmerkelijk belang-regeling van toepassing op deze bewijzen. De aandacht wordt erop gevestigd dat de gebezigde terminologie „als omschreven in” het tweede lid van artikel 2 van de Wet op de vennootschapsbelasting tot gevolg heeft dat de gelijkstelling zich eveneens uitstrekt tot soortgelijke buitenlandse fondsen, zodat ook de uitkeringen van die fondsen voor het volle bedrag als inkomsten in aanmerking dienen te worden genomen en voorts, dat de gelijkstelling zich niet uitstrekt tot de besloten fondsen.

Daar de bewijzen van deelgerechtigdheid geen nominale waarde kennen en bij deze fondsen geen sprake is van een kapitaal in de formeel-juridische zin die voor naamloze vennootschappen aan dit begrip is verbonden, worden in de twee volgende leden van artikel 44a enige technische voorschriften gegeven voor de toepassing op fondsen van in de Wet op de inkomstenbelasting voorkomende bepalingen waarbij het kapitaal van de naamloze vennootschap een rol speelt. Zo geeft het tweede lid een equivalent voor het zgn. bonus-aandeel waarbij aansluiting is gezocht bij de zgn. „split-up” praktijk, die tot dusver alleen bij – evenmin een nominale waarde kennde – Amerikaanse aandelen voorkomt. Het derde lid is te beschouwen als een pendant van de regel dat elke uitkering van een naamloze vennootschap als dividend wordt beschouwd indien en voor zover er in de vennootschap winst aanwezig is.

Het vierde lid bepaalt wat bij fondsen analoog geacht moet worden aan hetgeen bij naamloze vennootschappen aangeduid wordt met „het gedeelte van het nominaal gestorte kapitaal”.

Dit is onder meer van belang met het oog op het vaststellen van de aanwezigheid van een aanmerkelijk belang in een fonds.

Artikel 44b, hetwelk door een in artikel 7, eerste lid, van het ontwerp van wet aangebrachte wijziging (onderdeel IV) ook geldt voor lichamen, is te beschouwen als een noodzakelijk complement van de uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling bij lichamen die deelnemen in een beleggingsinstelling. Indien immers uitkering van dividend in contanten vervangen zou worden door uitreiking van bonussen en dit gepaard zou gaan met waardering van het daarbij verkregen voordeel op nihil zou langs deze weg de uitsluiting van de deelnemingsvrijstelling niet aanstonds effect sorteren, terwijl daardoor bovendien de mogelijkheid aanwezig blijft, de bedoeling van die uitsluiting te frustreren door verkoop van de verkregen aandelen na beëindiging van de status van beleggingsinstelling waarbij de deelnemingsvrijstelling herleeft. Tevens heeft deze bepaling in de sfeer van de inkomstenbelasting ten gevolge dat ook in een onderneming ontvangen bonussen dadelijk tot belastingheffing leiden.

Artikel 44c behelst een speciale regeling voor houders van spaareffecten. Zonder deze regeling immers zou bij de verkoop van het effect aan de enige daarvoor in aanmerking komende koper te weten de uitgevende instelling zelf, de prijs moeten worden aangemerkt als een belastbare uitkering, voor zover deze prijs het gemiddeld gestort bedrag te boven gaat. Hierdoor zou, zonder deze bepaling, de kans bestaan dat de kleine spaarder voor een hoger bedrag wordt belast dan redelijk moet worden geacht.

Artikel 31a, letter *b*, bedoelt buiten twijfel te stellen dat de verwijzing in artikel 16, derde lid, van het ontwerp naar artikel 49, eerste lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (onderdeel XI) mede omvat de omschrijving van winst uit binnenlandse onderneming, die door de wet van 1 februari 1967 (*Stb.* 68) in artikel 48 van de Wet op de inkomstenbelasting een plaats heeft gevonden.

Artikel 31a, letter *c*, heeft ten doel terugwerking te voorkomen met betrekking tot de verkrijgingsprijs van krachtens erfrecht opgekomen, tot een aanmerkelijk belang behorende bewijzen van deelgerechtigdheid.

Artikel 31a, letter *d*, heeft allereerst ten doel te voorkomen dat tot het vermogen van een fonds voor gemene rekening behorende, voorheen niet uitgedeelde vermogenswinsten, na de aanvang van de belastingplicht dier fondsen, bij uitdeling alsnog tot belastingheffing zouden leiden. De tweede zinsnede beoogt te voorkomen dat de indiening van deze nota aanleiding zou geven tot wijziging van het uitkeringsbeleid van de fondsen in deze zin, dat tijdens de behandeling van het ontwerp voordelen zouden worden opgepot om die later in de vorm van terugbetaling op hetgeen op de bewijzen van deelgerechtigdheid is gestort, belastingvrij aan de houders dier bewijzen te doen toekomen. Ingeval na 1 januari 1968 betaalde, doch in een fonds opgepotte voordelen reeds bij de deelgerechtigden in dat fonds als inkomsten uit vermogen in aanmerking zijn genomen, is de tweede ondergetekende bereid een regeling te treffen ter bepaling van hetgeen op de bewijzen van deelgerechtigdheid in een zodanig fonds is gestort.

Artikel 31b vereist geen nadere toelichting.

Artikel 31c, letter *a*, regelt de inhouding van dividendbelasting bij uitkeringen op bewijzen van deelgerechtigdheid in fondsen voor gemene rekening.

Onderdeel XXVI, letter A. Verwezen wordt naar de toelichting op de onderdelen XXVII en XXVIII.

Onderdeel XXVI, letter B. De hier bedoelde wijziging brengt tot uitdrukking dat niet alleen de verliezen van de laatste zes jaren waarover de vennootschapsbelasting wordt geheven krachtens het Besluit voor zoveel nodig nog kunnen worden verrekend met belastbare winsten en binnenlandse inkomens in de zin van de wet, doch ook de onder de werking van het Besluit geleden aanloopverliezen. Tevens regelt deze bepaling de achterwaartse verliescompensatie voor onder de werking van de wet geleden verliezen met onder het Besluit genoten winsten en binnenlandse inkomens.

Onderdeel XXVII en onderdeel XXVIII behelzen – met onderdeel XXVI, letter A – wijzigingen die voortvloeien uit het feit dat het tijdstip met ingang waarvan de wet toepassing vindt, is losgemaakt van dat waarop zij in werking treedt. De ondergetekenden stellen zich namelijk voor de wet, behoudens voor wat betreft de in artikel 34, derde lid, en enige andere artikelen van Hoofdstuk VIII van het ontwerp aangewezen bepalingen, toepassing te doen vinden met ingang van het jaar dat met of in 1969 aanvangt.

Budgettaire gevolgen

De budgettaire gevolgen van het bij deze nota gewijzigde ontwerp van Wet op de vennootschapsbelasting 1960 kunnen worden gesteld op:

	in mln. gld.
Wijziging coöperatieregime	10
Wijziging regime voor spaarbanken en boerenleenbanken	20
Beperking deelnemingsvrijstelling voor deelneming in beleggingsmaatschappijen	5
Vaststelling van het tarief op 45 pct.	– 50
Beëindiging dotatie aan egalisereserve verzekeraars	25
Afwikkeling egalisereserve levensverzekeraars (gedurende vijf jaar)	50
Verrekening buitenlandse bronheffing op dividenden ..	– 10
Overige aanwijzingen, per saldo	5
	55

Wegens het ontbreken van voldoende exacte gegevens moeten bovenstaande bedragen gezien worden als globale benaderingen.

De Minister van Financiën,

H. J. WITTEVEEN.

De Staatssecretaris van Financiën,

F. H. M. GRAPPERHAUS.